

## POSTANOWIENIE

5 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 5 marca 2024 r. w Warszawie  
w sprawie z powództwa M. G.  
przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w Brzegu  
o zapłatę,  
na skutek skargi kasacyjnej M. G.  
od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu  
z 22 czerwca 2022 r., II Ca 218/22,

1. **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
2. **nie obciąża powoda kosztami zastępstwa procesowego strony przeciwnej w postępowaniu kasacyjnym;**
3. **przyznaje radcy prawnemu T. D. od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Opolu kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

[SOP]

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z 14 grudnia 2021 r. Sąd Rejonowy w Brzegu oddalił w całości powództwo M.G. o zapłatę kwoty 50 000 zł przez Skarb Państwa – Zakład Karny w Brzegu za naruszenie dobra osobistego w postaci naruszenia tajemnicy korespondencji kierowanej z banku do powoda.

Sąd Okręgowy w Opolu wyrokiem z 22 czerwca 2022 r. oddalił apelację powoda od powyższego wyroku.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu II instancji wniósł powód, skarżąc wyrok w całości. Wnosząc o przyjęcie skargi do rozpoznania (w części wstępnej pisma), skarżący podał jako podstawę przedsądu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., przy czym w petitum skargi wskazał na występowanie w sprawie dwóch istotnych zagadnień prawnych, wymagających rozważenia przez Sąd Najwyższy, tj.: (1) czy w świetle dyspozycji przepisów art. 8a k.k.w. stosuje się także do instytucji zaufania publicznego takie jak banki, z poszanowaniem art. 104 Prawa bankowego, a w ten sposób nienaruszania art. 23 k.c. związanego z zachowaniem w poufności danych osobowych finansowych, jako dobra osobistego, a jeżeli tak, to w jakim zakresie, oraz (2) czy w związku z tym nie podlegają cenzurze i kontroli prewencyjnej przesyłki nadawane przez instytucje zaufania publicznego będące bankami, które kierują pisma do osadzonych odbywających karę pozbawienia wolności. W części wstępnej skargi, skarżący zwrócił też uwagę na rozbieżności w prawidłowym zastosowaniu art. 8a k.k.w. w ujęciu dyspozycji art. 23 k.c. i konieczność ustalenia zastosowania przepisów w ujęciu wskazanych instytucji prawa cywilnego oraz określenia dyspozycji (sposobów postępowania) dla jednostek penitencjarnych, co do nieprowadzenia cenzury korespondencji skierowanej do osadzonych z instytucji zaufania publicznego, jakim są banki. Zdaniem skarżącego wykładni powinien także podlegać zakres stosowania tajemnicy korespondencji bankowej, kierowanej do osadzonych i braku konieczności zapoznania się z jej treścią w ujęciu respektowania tajemnicy bankowej przez funkcjonariuszy Służby Więziennej.

W odpowiedzi na skargę pozwany wniósł o odmowę jej przyjęcia do rozpoznania.

### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń, wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub

oczywiście wadliwych. Nie jest to ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398<sup>9</sup> k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek, przewidzianych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś do merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Istotnym zagadnieniem prawnym – w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. – jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05; z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18). Od strony konstrukcyjnej – obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki przyjęty jest przy przedstawieniu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Sformułowane zagadnienia winny zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego.

Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego

(zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14 oraz z 26 stycznia 2012 r., I PK 125/11). Zagadnienie, które było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, co do zasady traci walor nowości. Nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, podobnie jak też nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 marca 2012 r., II PK 294/11).

Natomiast powołanie się na przesłankę przedsądu, przewidzianą w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach, wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07 i z 8 lipca 2008 r., I CSK 111/08, z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01). Ponadto podstawa przedsądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. ma za przedmiot analizę konkretnych przepisów i do tego się ogranicza, a więc nie polega na jednoczesnej wykładni kilku przepisów i poszukiwaniu na tej podstawie określonej normy prawnej, która mogła albo nie mogła zostać zastosowana w indywidualnej sprawie, objętej skargą kasacyjną (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 stycznia 2022 r., I CSK 1467/22).

Analiza sprawy i wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie daje podstaw do przyjęcia, że powołane przesłanki zostały wykazane, poza tym w skardze występują uchybienia konstrukcyjne.

Odnośnie do pierwszej podniesionej w skardze przesłanki skarżący nie sprostął wymaganiom prawidłowego przedstawienia zagadnienia prawnego, bowiem poza sformułowaniem dwóch pytań i przywołaniem trzech przepisów, następnie nie przedstawiono argumentów, które mogłyby świadczyć za możliwą odmienną interpretacją tych przepisów. Brak prezentacji zarówno argumentów, z przywołaniem literatury i orzecznictwa co do wzajemnych relacji art. 24 k.c., art.107 prawa bankowego i art. 8a k.k.w. i analizy/odpowiedzi dlaczego ostatni z wymienionych przepisów miałby znajdować zastosowanie do banków jak i rozważenia argumentów przeciwnych.

W skardze nie przedstawiono także rozważania odnośnie precedensowego charakteru i istotności zagadnień dla rozwoju prawa. Należy zauważyć, że w konsekwentnym, znanym i wielokrotnie publikowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz w poglądach doktryny jest od dawna utrwalone stanowisko co do tego, jak powinno wyglądać uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ze względu na przesłanki określone w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. Wykazanie wystąpienia tych przesłanek wymaga przeprowadzenia profesjonalnego, dogłębnego wyводу prawniczego, z wykorzystaniem doktryny i orzecznictwa, wskazującego na znaczenie odpowiedzi na pytanie prawne dla rozwoju prawa, z uwagi na brak takiej odpowiedzi w dotychczasowym orzecznictwie, oraz znaczenia tej odpowiedzi dla rozpoznania konkretnej sprawy jak i innych, podobnych spraw.

Nie jest to zatem tylko podzielenie się wątpliwościami, skoro zamierza się wzruszyć prawomocne orzeczenie sądowe, a postępowanie kasacyjne nie jest trzecią instancją sądową, tylko postępowaniem o charakterze nadzwyczajnym. Tego wszystkiego zabrakło w uzasadnieniu wniosku powoda. W rzeczywistości powód jest podważa ustalony przez sądy powszechne stan faktyczny i ocenę dowodów, co nie może stanowić podstawy skargi kasacyjnej. Sąd Najwyższy jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi (art. 398<sup>3</sup> § 3 i art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.). Poruszone w zagadnieniach prawnych kwestie, jak trafnie wskazano w odpowiedzi na skargę, stanowią co najwyżej postulat *de lege ferenda*, którego adresatem powinien być ustawodawca, a nie Sąd Najwyższy.

Podobnie przedstawia się sprawa związana z wykładnią przepisów. Skarżący nie sformułował argumentów, przemawiających za możliwością, co najmniej dwojaką wykładnią art. 8a k.k.w., która prowadziłaby do rozbieżnych ocen prawnych. Nie wskazał również na jakiegokolwiek rozbieżności w orzecznictwie sądowym. W skardze przywołano rzekome rozbieżności z praktyce stosowania prawa przez jednostki penitencjarne, a nie sądy powszechne, podczas gdy przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie są ewentualne rozbieżności w stosowaniu prawa przez podmioty pozasądowe, co w sprawie tej nie zostało w żaden sposób nawet wykazane. Skarżący kasacyjnie może się powoływać tylko na rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych lub Sądu Najwyższego, a takie w niniejszej sprawie nie występują.

W istocie zagadnienia prawne wskazane przez skarżącego, jak i rzekoma potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, są w rzeczywistości pytaniami o trafność stanowiska Sądu Okręgowego, wyrażonego w związku z rozstrzygnięciem tej konkretnej sprawy i polemiką z tym stanowiskiem, związaną z zastosowaniem konkretnych przepisów prawa, a nie problemem związanym z istotnością zagadnienia prawnego, czy też z potrzebą wykładni przepisów prawnych.

Biorąc pod uwagę przedstawione rozważania, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

Powód nie został obciążony kosztami zastępstwa procesowego strony przeciwnej w postępowaniu kasacyjnym, z uwagi na zastosowanie art. 102 k.p.c.

Z uwagi na to, że powód reprezentowany był w postępowaniu ze skargi kasacyjnej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu w postępowaniu przed sądem drugiej instancji – na stosowny wniosek zawarty w skardze kasacyjnej – Sąd Najwyższy na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, a także

§ 8 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – mając na uwadze wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19 – przyznał radcy prawnemu od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Opolu kwotę 240 zł, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

A.G.

(r.g.)